

הקפאת זרע לקיום מצוות פו"ר - שו"ת

הרב צדוק שמואל סושארד

הקפאת זרע לקיום מצוות "פרו-ורבו" - שו"ת

שאלה: 1

בחור שהתארס ומצא שיש לו מחלה חמורה וצריך טיפול שע"ז מפסיד הזרע לשנתיים ואפשר שלא יוכל להוליד אח"כ, והשאלה אם יכול להוציא זרע עכשיו ולשמור אותו בהקפאה עד הנישואין.

תשובה:

א. בשו"ע אבן העזר סימן כג הלכה א פסק המחבר שאסור להוציא שכבת זרע לבטלה ועוון זה חמור מכל עבירות שבתורה ומקורו בגמרא נדה דף יג, דאמר ר"י כל שמוציא ש"ז לבטלה חייב מיתה שנא' "וירע בעיני ה' אשר עשה ימת גם אותו".

ובחלקת מחוקק כתב שם בשם הספר חסידים שאם מתיירא שלא ייכשל באשת איש או בנדה ח"ו טוב לו להוציא זרע לבטלה, רק יתענה מ' יום. ומטעם פסק זה מכריח העזר מקודש שמה שאמרו חז"ל לא תנאף ביד הוא רק אסמכתא כי אילו היה בזה איסור ראורייתא לא היה ראוי להתיר כמש"כ הספר חסידים. ורק ברדיית הפת שהוא רק שבות התירו חז"ל כדי להינצל מחיוב סקילה, משא"כ לעשות איסור לא תעשה כדי להינצל מאיסור כרת לא מצינו בחז"ל.

מעתה נראה בנידון דידן שהוא עושה כן כדי לקיים מצוות פריה ורביה עיין בגיטין דף לח ע"ב שרבי אליעזר שיחרר עבדו כדי לעשות [להשלים] מנין. ומקשה הגמרא שעבר על עשה של "לעולם בהם תעבודו", ומשני דמצווה שאני. ובגליון הש"ס שם מציין הגרע"א לתוספות בפסחים דף נט בד"ה "אתי עשה" שהר"י מפרש דעשה חמור דוחה עשה הקל בכל ענין ולא צריך בעידנא, ופריה ורביה הווי מצוה גדולה משום "לשבת יצרה". ועיין עוד בתוס' ד"ה כופין בב"ב דף יג. ומכיוון שלהוציא ביד הוא אסמכתא נראה דיש מקום להתיר. ואף שראיתי שכתבו שמצוות פרי' ורבי' חל רק משעת נישואין, 2 לא מסתבר לומר כן כלל.

ב. ועוד היה נראה לומר דבאמת אין כאן בכלל משום הוצאת זרע לבטלה מכיוון שהוא עושה כן רק כדי לקיים מצוות פרי' ורבי'. דהנה האגרות משה באה"ע סי' ע מוכיח מהגמ' ביבמות דף עו ע"א דמותר לבדוק הזרע של האיש כדי לדעת איך לרפאותו שיוכל להוליד וליכא משום הוצאת זרע לבטלה. דבגמ' שם: "א"ר יהודה אמר שמואל ניקב ונסתם כל שאילו נקרי ונקרע פסול ואי לאו כשר. שלח ליה רבא בריה לרב יוסף, ילמדנו רבינו היכי עבדינן? א"ל מייתנין נהמא חמימא דשערי ומנחינן ליה אביה פוקרי ומקרי וחזינן ליה" וכו'. ואביי אמר שם: "מעברין קמיה בגדי צבעונין", ע"כ. וכותב האג"ם דהרי אפשר שיקח גיורת, ובכל זאת מותר לבדוק בהוצאת זרע בשביל הצורך שיקח ישראלית. וא"כ כ"ש דמותר להוציא זרע לדעת כיצד לרפאותו.

ועל כן נראה דבנידון דידן יש יותר עדיפות להתיר. שהרי לא מוציאים בשביל בדיקה אלא מוציאים לשם הזרעה ממש לאחר הנישואין שהרי עד עכשיו זרע שלו היה מוחזק שהוא טוב.

ג. ואין לחשוש להתיר כאן משום דבר חדש. דהנה האג"ם שם בסימן עא לגבי הזרעה מלאכותית מתיר אפי' בזרע של נכרי מכיוון שהזוג מצטערים הרבה וא"כ בנידון דידן שכבר התארסו ומבטיחים לגמור השידוך בחופה וקידושין ויהיה להם צער גדול אם לא יכולים להוליד - יש להתיר.

ד. קיבלנו בבית הדין העתק תשובה מהרה"ג אליהו בקשי דורון שליט"א שמביא שיש גדולים שאוסרים. אבל היינו בקשר עם הרה"ג דוד פיינשטיין שליט"א שהתיר. ולא הייתי כותב תשובה נגד הגדולים שהזכיר הרה"ג דורון שליט"א, אבל כיוון שאדם גדול כהרה"ג פיינשטיין שליט"א ³, מתיר, חשבתי לכתוב תשובה מה עלה על דעתי בענין זה להסכים לדבריו.

ה. אני מבין שיכול ח"ו לבא פירצה גדולה בעניינים אלו, שאם מתירים באופן זה יבואו להקל בבחורים בגיל קטן ח"ו. אבל הדין צריך לדון על כל מקרה ולהתיר רק כעין נדון דידן.

הערת המערכת:

ראה עוד:

1. מאמרו ש הרב מ. קורצטג להלן עמ' 294-298
2. מכתבו של ד"ר ד. מלאך להלן עמ' 299-301
3. נשמת אברהם חלק רביעי (השלמות על כל חלקי השולחן ערוך) אבן העזר סי' כ"ג ס"ק א'. ומש"כ בשם הגרשז"א. (להלן עמ' 302)
4. מדור הביקורת על נשמת אברהם, להלן עמ' 303

1. מדובר בשאלה מעשית שבאה לדיון בבית הדין של יוהנסבורג, דרום אפריקה, בשנת תשנ"א. - העורך.
2. הרב אליהו בקשי דורון. שאלה חמורה בענין שמירת זרע לקיים פריה ורביה. לעיל עמ' 279-284 - העורך.
3. בנו של הג"ר משה פיינשטיין זצ"ל. - העורך.